

2 0 1 9

(May)

COMMERCE

(General/Speciality)

Course : 202

(**Business Economics**)

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

(New Course)

Full Marks : 80

Pass Marks : 24

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

(a) বাণিজ্যিক অৰ্থবিজ্ঞান বিশেষভাৱে বাণিজ্যিক প্রতিষ্ঠানৰ
লগত সংলগ্ন হৈ থাকে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Business economics is specially
associated with the business firms.

(Write True or False)

- (b) ব্যৱসায় পৰিচালকসকলে সখুখীন হোৱা প্ৰধান সমস্যাসমূহক দুটা ভাগত ভাগ কৰিব পাৰি, (i) _____ আৰু (ii) পৰৱৰ্তী আঁচনি গ্ৰহণ।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

The main problems faced by the business managers can be divided into two parts, (i) _____ and (ii) forward planning.

(Fill in the blank)

- (c) চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতাৰ সংজ্ঞাটো এনেদৰে দিব পাৰি
Price elasticity of demand can be defined as

(i)
$$\frac{\text{দৰৰ পৰিৱৰ্তন}}{\text{চাহিদাৰ পৰিৱৰ্তনৰ পৰিমাণ}}$$
$$\frac{\text{Changes in the price}}{\text{Changes in quantity demanded}}$$

(ii)
$$\frac{\text{চাহিদাৰ পৰিৱৰ্তনৰ পৰিমাণ}}{\text{দৰৰ পৰিৱৰ্তন}}$$
$$\frac{\text{Changes in quantity demanded}}{\text{Changes in the price}}$$

(iii)
$$\frac{\text{শতকৰা দৰৰ পৰিৱৰ্তন}}{\text{শতকৰা চাহিদাৰ পৰিৱৰ্তনৰ পৰিমাণ}}$$
$$\frac{\text{Percentage change in the price}}{\text{Percentage change in quantity demanded}}$$

(iv) শতকৰা চাহিদাৰ পৰিৱৰ্তনৰ পৰিমাণ
শতকৰা দৰৰ পৰিৱৰ্তন

Percentage change in
quantity demanded
Percentage change in the price

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(d) এডাল সৰল চাহিদা ৰেখাৰ মধ্যবিন্দুত চাহিদাৰ
স্থিতিস্থাপকতা > 1 / 1 / < 1 হ'ব।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

Elasticity of demand at the midpoint
of a straight line demand curve is > 1 / 1
/ < 1 .

(Choose the correct answer)

(e) উচ্চস্তৰৰ সম-উৎপন্ন ৰেখাই _____ উৎপাদন বুজায়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

Higher isoproduct curve represents
_____ level of production.

(Fill in the blank)

(f) উপাদানবোৰ যদি সম্পূৰ্ণ বিভাজ্য হ'লহেতেন তেনেহ'লে
উৎপাদনৰ ক্ৰমবৰ্ধমান প্ৰতিদান মাত্ৰাৰ উত্তৰ হ'লহেতেন।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

If factors would have been perfectly
divisible, increasing returns to scale
would have occurred.

(Write True or False)

(g) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত উৎপাদন প্ৰতিষ্ঠানৰ হ্ৰস্বকালৰ যোগান বেখাডাল সদায় নিম্নগামী / উৰ্বৰগামী হয়।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

The short-run supply curve of firm under perfect competition always slopes downward / upward.

(Choose the correct answer)

(h) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত $AR \neq MR$.

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Under perfectly competitive market, $AR \neq MR$.

(Write True or False)

2. তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া : 4×4=16

Answer the following questions in brief :

(a) অৰ্থনৈতিক ব্যৱস্থা এটাৰ মূল সমস্যাসমূহ কি কি ?

What are the basic problems of an economic system?

(b) চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতাৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখা।

Write a short note on price elasticity of demand.

(c) সম-উৎপন্ন বেখাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি ?

What are the properties of isoquants?

(d) “পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতাত এখন ব্যবসায়িক প্ৰতিষ্ঠান হ'ল দৰ গ্ৰহণকাৰী।” চমুকৈ লিখা।

“A firm is a price-taker in perfect competition.” Write briefly.

3. (a) বাণিজ্যিক সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়া মানে কি বুজা ?
বাণিজ্যিক সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াৰ বিভিন্ন ক্ৰম বা স্তৰসমূহ
আলোচনা কৰা। 2+12=14

What do you mean by business decision-making process? Discuss the various phases or steps of business decision-making process.

অথবা / Or

(b) দৰ কৌশল মানে কি ? বাণিজ্যিক অৰ্থবিজ্ঞানত দৰ
কৌশলৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 4+10=14

What is price mechanism? Discuss the importance of price mechanism in business economics.

4. (a) চাহিদাৰ স্থিতিস্থাপকতা কেই প্ৰকাৰৰ ? বাণিজ্যিক সিদ্ধান্ত
গ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰত চাহিদাৰ স্থিতিস্থাপকতাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰা। 6+8=14

What are the different types of elasticity of demand? Discuss the importance of elasticity of demand in business decision-making.

অথবা / Or

- (b) যোগানৰ স্থিতিস্থাপকতাৰ সংজ্ঞা দিয়া। বাণিজ্যিক সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াত যোগানৰ স্থিতিস্থাপকতাৰ ব্যৱহাৰিক গুৰুত্ব কি? যোগানৰ স্থিতিস্থাপকতা নিৰ্ণয় কৰা উপাদানসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। $4+3+7=14$

Give the definition of elasticity of supply. What is the practical importance of elasticity of supply in business decision-making process? Discuss the factors determining the elasticity of supply.

5. (a) এখন ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানৰ আভ্যন্তৰীণ আৰু বাহ্যিক মিতব্যয়ৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ই কিদৰে উৎপাদনৰ ফলনত ক্ৰিয়া কৰে? $8+6=14$

Discuss about internal and external economies of a business firm. How does it affect production function?

অথবা / Or

- (b) উপযুক্ত চিত্ৰৰ সহায়ত ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানৰ প্ৰকাম্য উপাদান সংযোজনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 14

Discuss the optimum factor combination of a firm with the help of suitable diagram.

6. (a) ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠান মানে কি? উপযুক্ত চিত্ৰৰ সহায়ত পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত এখন ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানে কেনেদৰে সৰ্বাধিক লাভ আহৰণ কৰে, ব্যাখ্যা কৰা।

2+12=14

What is a firm? Explain how a firm maximises its profit under perfect competition with the help of suitable diagram.

অথবা / Or

- (b) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ উল্লেখ কৰা। পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত এখন প্ৰতিষ্ঠানে হ্ৰস্বকালত কেনেকৈ ভাৰসাম্যত উপনীত হয়, ব্যাখ্যা কৰা। 6+8=14

State the features of a perfectly competitive market. Explain how a firm attains equilibrium in short run under perfect competition.

(Old Course)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া : $1 \times 8 = 8$

Answer the following as directed :

(a) বাণিজ্যিক অৰ্থবিজ্ঞান ব্যষ্টিবাদী অৰ্থনীতি / সমষ্টিবাদী অৰ্থনীতি প্রকৃতিৰ।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

Business economics is microeconomics / macroeconomics in nature.

(Choose the correct answer)

(b) বাণিজ্যিক অৰ্থবিজ্ঞানক _____ অৰ্থনীতিও বোলা হয়।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

Business economics is also called _____ economics.

(Fill in the blank)

(c) যুগ্ম চাহিদাৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

Give an example of joint demand.

(d) সৰ্বমুঠ উৎপাদন সৰ্বাধিক হোৱা অৱস্থাত প্ৰান্তিক উৎপাদন কিমান ?

What will be the marginal product when total product is maximum?

(e) এডাল সম্পূৰ্ণভাৱে অস্থিতিস্থাপক চাহিদা বেখা অঙ্কন কৰা।

Draw a perfectly inelastic demand curve.

(f) সমউৎপাদন বেখা কেতিয়াও ভূমিৰ বা OX-অক্ষৰ সমান্তৰাল বা উলম্ব হ'ব নোৱাৰে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Isoproduct curve can never be horizontal or vertical along base or OX-axis.

(Write True or False)

(g) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

Write one characteristic of the perfectly competitive market.

(h) কোন বজাৰ ব্যৱস্থাত এখন প্ৰতিষ্ঠান দৰ গ্ৰহণকাৰী ?

Under which market condition a firm is a price-taker?

2. তলৰ প্ৰশ্নবিলাকৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

4×4=16

Answer the following questions in brief :

(a) বাণিজ্যিক সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

Write in brief about business decision-making process.

(b) চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতাৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলাৱা চাৰিটা কাৰক ব্যাখ্যা কৰা।

Explain four factors affecting price elasticity of demand.

- (c) (i) ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানৰ আভ্যন্তৰীণ মিতব্যয়িতাৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখা।

Write a short note on internal economies of business firm.

অথবা / Or

- (ii) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখা।

Write a short note on perfectly competitive market.

- (d) চমু টোকা লিখা :

Write short note on :

- (i) নেতৃত্বানীয়া দৰ

Price leadership

অথবা / Or

- (ii) দৰ বিভেদীকৰণ

Price discrimination

3. (a) বাণিজ্যিক অৰ্থবিজ্ঞানৰ বিভিন্ন সমস্যাসমূহ আলোচনা কৰা।

14

Discuss the various problems of business economics.

অথবা / Or

- (b) অৰ্থনৈতিক তত্ত্বসমূহ কেনেদৰে বাণিজ্যিক অৰ্থবিজ্ঞানত ব্যৱহাৰ হৈছে, ব্যাখ্যা কৰা।

14

Explain how economic theories are applied to business economics.

4. (a) ব্যক্তিগত চাহিদা আৰু বজাৰ চাহিদাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য কি? কেনেদৰে বজাৰ চাহিদা ৰেখা ব্যক্তিগত চাহিদা ৰেখাৰ পৰা পোৱা হয়? 5+9=14

What is the difference between individual demand and market demand? How is the market demand curve derived from the individual demand curve?

অথবা / Or

- (b) চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতা মানে কি? সৰলৰেখাত চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতা কেনেকৈ নিৰ্ধাৰণ কৰে? চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতাক প্ৰভাৱিত কৰা উপাদানবোৰ কি? 3+8+3=14

What is price elasticity of demand? How is the price elasticity of demand measured on linear demand curve? What are the factors that affect price elasticity of demand?

5. (a) উপযুক্ত চিত্ৰৰ সহায়ত পৰিৱৰ্তনশীল অনুপাত বিধিটো ব্যাখ্যা কৰা। এই বিধিৰ কোনটো স্তৰত এজন বিবেচক উৎপাদনকৰ্তাই উৎপাদন কৰিব আৰু কিয়? 9+5=14

Explain the law of variable proportions with the help of suitable diagram. In which stage of the law, a rational producer will produce and why?

অথবা / Or

- (b) ব্যৱসায় প্রতিষ্ঠান এটাৰ বাহ্যিক মিতব্যয়িতা আৰু
অমিতব্যয়িতা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

14

Discuss the external economies and diseconomies of a business firm.

6. (a) পূৰ্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি? এই
বজাৰত হ্রস্বকালত দৰ আৰু উৎপাদন নিৰ্ধাৰণৰ প্ৰক্ৰিয়া
ব্যাখ্যা কৰা।

5+9=14

What are the features of perfectly competitive market? Explain the process of price output determination in short-run under such market.

অথবা / Or

- (b) স্বল্প বিক্ৰেতা বজাৰ বুলিলে কি বুজা? নেতৃত্ববহনকাৰী
দৰ পদ্ধতিৰ দ্বাৰা কি দৰে স্বল্প বিক্ৰেতাসকলে দাম
নিৰূপণ কৰে, আলোচনা কৰা।

3+11=14

What do you mean by oligopoly market? Discuss how the oligopolists determine price with the help of price leadership.

★★★